

15.10.2010

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo
Direktorat za visoko šolstvo
Kotnikova 38

1000 Ljubljana

Spoštovani gospod
dr. Stojan Sorčan,
v. d. generalnega direktorja!

REPUBLICA SLOVENIJA		1
MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSTVO, ZNANOST IN TEHNOLOGIJO		
Prejeto	18-10-2010	Priloge
Sign.znak	Številka zadeve:	Vredn.:
	2072-8/2010	Vrednost:
		37

V imenu dekanov vseh treh umetniških akademij vam v seznanitev pošiljam sklepe senatov Akademije za glasbo, Akademije za gledališče, radio, film in televizijo ter Akademije za likovno umetnost, ki smo jih sprejeli na skupni seji 14. oktobra 2010, po obravnavi osnutka Nacionalnega programa visokega šolstva 2011-2020.

Lepo pozdravljeni!

Dekan UL AGRFT
red. prof. Aleš VALIČ

Senati
Akademije za glasbo,
Akademije za gledališče, radio, film in televizijo ter
Akademije za likovno umetnost in oblikovanje
so na skupni seji 14. oktobra 2010 obravnavali
osnutek Nacionalnega programa visokega šolstva 2011 – 2020
ter sprejele naslednje sklepe:

1. Osnutek Nacionalnega programa visokega šolstva 2011 – 2020 je iz zornega kota umetniške dejavnosti kot ene temeljnih dejavnosti visokega šolstva nesprejemljiv, saj njenega konstitutivnega položaja ne prepozna in ne ureja.

2. Zahtevamo, da Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo v delovno skupino, ki pripravlja program, vključi strokovnjake, ki razumejo položaj in pomen umetniške dejavnosti v visokošolskem prostoru ter zagotovi, da bo umetniška dejavnost obravnavana enakopravno z izobraževalno in znanstveno-raziskovalno. Pri tem je v Nacionalnem programu visokega šolstva potrebno:

- a. Opredeliti izobraževanje za umetniške poklice kot eno temeljnih danosti visokega šolstva kar neposredno pomeni tudi skrb za nacionalno identiteto.**
- b. Priznati izobraževanju za umetniške poklice ustrezen položaj znotraj univerz oziroma sistema javnega šolstva; v nasprotnem primeru bodo šolnine previsoke, prihajalo bo do socialne segregacije, študij umetnosti pa je izrazito vezan na nadarjenost.**
- c. Vzpostaviti kriterije, ki bodo omogočali ustanavljanje umetniških univerz.**
- d. Prepoznati umetniško dejavnost tudi kot raziskovalno dejavnost, kar v svojem bistvu tudi je – in to dikcijo vnesti v vse potrebne vsebinske in finančne parametre.**
- e. Povsod v programu, kjer se uporablja besedna zveza "znanstveno-raziskovalni", smiselno dodati zvezo "umetniško-raziskovalni", in kjer se uporablja beseda "znanost", smiselno dodati besedo "umetnost".**
- f. Zagotoviti pogoje za vrhunski umetniški razvoj v skladu s posebnostmi umetniških področij in vzpostaviti ustrezne kriterije za evalvacijo kakovosti izvajanja umetniške dejavnosti.**
- g. Umetniška študijska področja zaradi individualnega pristopa izvzeti iz načina financiranja, ki sloni predvsem na številu študentov. Merilo naj bo kakovost in učinkovitost študija in ne kvantiteta.**
- h. V primeru ukinitve izrednega študija in izpada šolnin zagotoviti dodatna finančna sredstva. Prav tako je zaradi individualnega načina študija nujno potrebno zagotoviti dodatna sredstva za izvedbo 5. letnika rednega bolonjskega študija.**
- i. Zagotoviti akademijam finančne pogoje za zadostno, stabilno in obenem odprto kadrovsko strukturo. Visokošolskim učiteljem umetniških področij mora nacionalni program zagotoviti enakopraven položaj z visokošolskimi učitelji znanstvenih področij.**
- j. Trajanje bolonjskih programov podrediti strokovnim in ne političnim kriterijem ter omogočiti študij umetnosti v celotni vertikali (prva, druga in tretja stopnja vključno z doktorskim študijem in umetniško specializacijo).**
- k. Zagotoviti, da prizadevanje za večjo vključenosti generacije v terciarno izobraževanje ne bo znižalo kvalitete študijskega procesa in strokovne ravni diplomantov akademij.**
- l. Prizadevanje za odprtost visokošolskega prostora uravnotežiti s skrbjo za**

slovenski jezik.

- m. Znotraj razvoja pedagoške infrastrukture postaviti gradnjo umetniških akademij na prvo mesto.
- n. Zagotoviti pogoje za boljše mednarodno sodelovanje na umetniškem področju.
- o. Upoštevati veljavni Nacionalni program za kulturo, zlasti v delu, ki se nanaša na visoko šolstvo, ter vzpostaviti sodelovanje s kulturno sfero na vseh ravneh vključno z Ministrstvom za kulturo.
- p. Vključiti umetniške institucije in institucije kulturne sfere v pripravo nacionalnih prioritet.

3. Zahtevamo, da nacionalni program uravnoteži pomen vseh temeljnih dejavnosti visokega šolstva: sedanji osnutek izrazito afirmira znanstveno-raziskovalno dejavnost, izobraževalno dejavnost obravnava rutinsko, v primerjavi z znanstveno-raziskovalno dejavnostjo skorajda podcenjujoče, medtem ko pomena umetniške dejavnosti ne razume in ne ureja.

4. Z namenom, da spremlja in evalvira aktivnosti pri sprejemanju in izvajanju Nacionalnega programa za visoko šolstvo ter aktivno deluje za izboljšanje položaja umetniške dejavnosti v visokem šolstvu, ustanovljamo Odbor za umetnost, v katerega vsaka akademija imenuje po tri člane: dekana, visokošolskega učitelja in predstavnika študentov.

Člani Odbora za umetnost za študijsko leto 2010/11 so: dekan red. prof. Andrej Grafenauer,izr. prof. Renata Bauer in študentka Karmen Štendler iz Akademije za glasbo, dekan red. prof. Aleš Valič,izr. prof. Miran Zupanič in študent Milan Golob iz Akademije za gledališče, radio, film in televizijo ter dekan izr. prof. Bojan Gorenc, doc. Alen Ožbolt in študent Aljaž Vindiš iz Akademije za likovno umetnost in oblikovanje.

Odbor za umetnost, ki ga po funkciji vodi prorektor za umetniško dejavnost red. prof. Aleš Valič, lahko pritegne k izvedbi posameznih nalog dodatne sodelavce.

Odbor za umetnost, ki sam opredeli oblike, načine in dinamiko delovanja, redno poroča senatom treh akademij o svojih aktivnostih za izboljšanje položaja umetniške dejavnosti znotraj visokošolskega prostora.

5. Vodstvo Univerze v Ljubljani pozivamo, da se aktivno vključi v prizadevanja za ustrezen položaj umetniške dejavnosti v Nacionalnem programu visokega šolstva.

6. Sklepi in utemeljitev sklepov se pošljejo rektorju Univerze v Ljubljani red. prof. dr. Stanislavu Pejovniku in vsem prorektorjem; članom senata Univerze v Ljubljani; članom upravnega odbora Univerze v Ljubljani; ministru za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Gregorju Golobiču; državnemu sekretarju red. prof. dr. Józsefu Györkösu; v. d. generalnega direktorja Direktorata za visoko šolstvo dr. Stojanu Šorčanu; ministrici za kulturo Majdi Širca; državnemu sekretarju dr. Stojanu Pelku; predsedniku Odbora za visoko šolstvo, znanost in tehnološki razvoj Državnega zbora Republike Slovenije mag. Branku Grimsu; predsednici Odbora za kulturo, šolstvo, šport in mladino Državnega zbora Republike Slovenije mag. Majdi Potrata; Nacionalnemu svetu za kulturo in medijem.

UTEMELJITEV SKLEPOV:

Po zakonu javno službo v visokem šolstvu tvorijo tri dejavnosti: **izobraževalna, znanstveno-raziskovalna in umetniška**. Medtem ko **fakulteta** "opravlja pretežno znanstveno-raziskovalno in izobraževalno dejavnost s področij ene ali več sorodnih oziroma med seboj povezanih znanstvenih disciplin in skrbi za njihov razvoj", **umetniška akademija** "opravlja pretežno umetniško in izobraževalno dejavnost s področij ene ali več sorodnih oziroma med seboj povezanih umetniških disciplin in skrbi za njihov razvoj." (4. člen ZVŠ-NPB5)

Na podlagi tega systemskega izhodišča bi od oNPVŠ pričakovali **enakopravno obravnavo** vseh treh dejavnosti - izobraževalne, znanstveno-raziskovalne in umetniške. Analiza osnutka razkriva, da **umetnost ni le zapostavljena**, ampak je kljub deklarativnim izjavam (kot je npr.: "Omogočali in spodbujali bomo celovit razvoj vseh študijskih, znanstveno-raziskovalnih, umetniških in strokovnih področij." (oNPVŠ, str. 48) **dobesedno potisnjena v prazen prostor**.

Polje umetnosti je danes široko in tudi **interdisciplinarno**: umetniško delovanje in ustvarjanje je tako povezovanje in tudi združevanje različnih pogledov, perspektiv, znanj, praks in postopkov. Zato je tudi **umetniški študij širok in interdisciplinaren** študijski program, ki povezuje široka praktična in teoretska znanja. **Umetnost je tudi raziskava**, raziskuje in tematizira različne družbene pojave, plasti in npr. tudi rabe novih tehnologij. Zato nas čudi, da ni vključena v vsebine oNPVŠ.

Vzroka za to sta najmanj dva:

1. Zdi se, da je osnutek nastal v krogu strokovnjakov, med katerimi ni bilo **nikogar, ki bi razumel in ustrezno reprezentiral umetniško dejavnost** ter z njo povezane posebnosti visokošolskega izobraževanja za umetniške poklice.
2. Osnutek **ne temelji na analizi stanja visokega šolstva za umetniške poklice**. Na spletni strani Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo najdemo vrsto splošnih statističnih podatkov o visokem šolstvu, a nič takšnih, ki bi se nanašali na posebnosti visokošolskega izobraževanja za umetniške poklice.

Analizira oNPVŠ kaže naslednje:

1. Institucije kulturne sfere so bile izključene iz procesov sprejemanja osnutka.

- "O razvoju visokega šolstva in znanosti je razpravljalo več teles na svojih sejah: Svet RS za visoko šolstvo, Svet Vlade RS za študentska vprašanja, Svet za znanost in tehnologijo RS." (oNPVŠ, str. 5)

Nacionalni svet za kulturo, ki je po 17. členu Zakona o uresničevanju javnega ineteresa za kulturo pristojen, da "obravnavava predloge zakonov in drugih predpisov s področja kulture ter tistih, ki zadevajo tudi področje kulture", **je bil** iz procesa oblikovanja oNPVŠ **izključen**.

2. Osnutek ne povezuje visokošolske dejavnosti s kulturo in kulturno politiko na način, ki bi bil primerljiv z znanostjo in znanstveno politiko.

- "Program vključuje tudi povezovanje z znanostjo in znanstveno politiko. V slednjem pogledu je komplementaren z novim Nacionalnim razvojnim in inovacijskim programom 2011 – 2020." (oNPVŠ, str. 6)

NPVŠ bi moral analogno z znanstveno sfero **omogočiti povezovanje s kulturo in kulturno politiko**, pri čemer bi moralo biti izhodišče tega povezovanja upoštevanje Resolucije o nacionalnem kulturnem programu 2008 – 2011.

3. Osnutek ne upošteva Nacionalnega programa za kulturo.

Čeprav je Nacionalni program za kulturo 2008 – 2011 ključni dokument kulturne politike, ki bi moral biti preko umetniške dejavnosti na visokošolskem področju prisoten tudi v NPVŠ, ga osnutek niti ne omenja. To je **nedopustna pomanjkljivost**, saj je parlament prav v veljavnem Nacionalnem programu za kulturo sprejel nekaj pomembnih političnih stališč, ki se nanašajo na področje umetniškega izobraževanja:

"Nacionalna kulturna politika bo izhajala iz ugotovitve, da sta kulturna in izobraževalna sfera povezani, da se vzajemno utemeljujeta in dopolnjujeta. Zato bo spodbujala povezovanje in prepletanje izobraževalnih in kulturnih vsebin na vseh stopnjah izobraževalnega procesa. Za razvoj kulture je izjemnega pomena učinkovitost izobraževalnega sistema, ki pripravlja ustvarjalce za posamezne umetniške poklice ter druge specifične poklice v kulturi. Država bo zato temu delu izobraževalnega sistema in s sredstvi iz državnega proračuna, namenjenega šolstvu in visokemu šolstvu, na vseh stopnjah namenila večjo pozornost ter z zagotavljanjem ustreznih finančnih, prostorskih, kadrovskih in tehničnih pogojev omogočala dvig izobrazbene ravni ter posledično višjo kakovost pri ustvarjanju, razširjanju in varovanju kulturnih vsebin.

Država bo s sredstvi, namenjenimi visokemu šolstvu, podpirala tudi prizadevanja, da se v okviru pristojnega ministrstva v naslednjem štiriletnem obdobju najde rešitev za prostorsko stisko treh umetniških akademij Univerze v Ljubljani, in načeloma podpira prizadevanje, da se tudi v drugih delih Slovenije vzpostavijo močna umetniška središča. Novogradnja, ki bi rešila desetletja trajajoče prostorske težave umetniških akademij in jih povezala na skupni lokaciji, lahko postane eno od najmočnejših žarišč sodobne slovenske kulture. Gre za projekt izjemnega nacionalnega pomena, ki povezuje vrsto kulturnih področij, prek katerega se povezujeta kulturna in visokošolska sfera in ki sodi med najpomembnejše investicije v javno infrastrukturo za podporo ustvarjalnosti v obdobju veljavnosti Nacionalnega programa za kulturo.

Praktično umetniško delo je nedvomno nujna prvina univerzitetnega študija za umetniške poklice. Sedanji sistem financiranja sicer temu študiju namenja najvišji faktor pri kritju materialnih stroškov, kar pa vendarle ne omogoča nemotene izvedbe študijskih programov. Pri izvajanju študijskih programov umetniških akademij bodo dejavno sodelovali tudi izvajalci javnega sektorja, javnih kulturnih programov in kulturnih projektov..." (iz Resolucije o nacionalnem programu za kulturo 2008 – 2011)

4. Osnutek ne povezuje visokošolske dejavnosti s kulturno sfero na način, ki bi bil primerljiv z znanstveno-raziskovalno sfero.

- *"V prihodnjem desetletju bodo visokošolske institucije pri svojem delovanju več in bolje sodelovale med seboj ter se povezovale z raziskovalnimi inštituti, gospodarstvom in negospodarstvom." (oNPVŠ, str. 8)*
- *"- Izboljšati sodelovanje visokošolskih institucij z javnimi raziskovalnimi zavodi.*
- *Izboljšati sodelovanje visokošolskih institucij z gospodarstvom in negospodarstvom." (oNPVŠ, str. 11)*

Osnutek ne predvideva mehanizmov, ki bi spodbujali **povezovanje umetniških akademij s umetniškimi in kulturnimi ustanovami**, kar bi omogočalo dvig kvalitete študija in večji izkoristek javne infrastrukture.

5. Osnutek odpira možnost dodatnih delovnih preobremenitev na umetniških akademijah in destabilizacijo kadrovske strukture.

- *Institucije bodo pridobile še večjo avtonomijo pri določanju vrste in obsega dela*

zaposlenih, saj zakon ne bo več administrativno reguliral delovnih obremenitev. (oNPVŠ, str. 9)

- *Do leta 2013 fleksibilneje urejen status zaposlenih na visokošolskih institucijah.* (oNPVŠ, str. 11)

Zaradi individualne narave pedagoškega dela bo deregulacija delovnih obremenitev ob nespremenjenem obsegu financiranja povzročila **ново rast delovnih obveznosti** že zdaj preobremenjenih pedagoških delavcev na akademijah.

Ker osnutek ne pojasnjuje pojma "fleksibilna zaposlitev", tega ni mogoče razumeti drugače kot zaposlitev za določen čas ali pogodbeno izvajanje pedagoškega dela. To sicer lahko pozitivno prispeva h kadrovski prevetritvi visokošolskih ustanov, obenem pa prinaša **nevarnost znižanja kvalitete** izvajanja študijskih programov, zlasti če začasno delo ne bo ustrezno plačano.

6. Osnutek z onemogočanjem ustanavljanja umetniških univerz diskriminira umetniška področja.

- *"Univerza mora obsegati vsaj štiri znanstvene discipline (FRASCATI) in vsaj pet izobraževalnih področij (ISCED). Le takšne univerze bodo zagotavljale okolje za raziskovanje na vrhunskem nivoju..."* (oNPVŠ, str. 10)

Poleg znanstveno raziskovalnega dela (oNPVŠ, str. 10) na univerzi oziroma visokošolski ustanovi poteka tudi **umetnostno-raziskovalno delo** (umetniške akademije). Čeprav v našem prostoru doslej ni bilo izraženih namer po ustanavljanju umetniških univerz, bi zaradi **načelne enakopravnosti morali za umetniške discipline veljati enaki kriteriji kot za znanstvene.**

7. Osnutek izključuje umetniško dejavnost iz univerz, (1. ukrep).

- *"Glede na institucionalno binarnost ter trenutno stanje slovenskega visokošolskega prostora je potrebno na novo opredeliti posamezne vrste visokošolskih institucij ter določiti pogoje za univerzo in ostale institucije. Pri tem razumemo univerzo kot znanstveno-raziskovalno institucijo s celovito ponudbo, ki dosega kadrovsko, raziskovalno, disciplinsko in študentsko kritično maso."* (oNPVŠ, str. 12)
- *"Univerze bodo izvajale temeljno znanstveno-raziskovalno dejavnost, imele bodo kritično maso za vrhunsko znanstveno-raziskovalno okolje ter kakovosten doktorski študij."* (oNPVŠ, str. 12)

Enostransko razumevanje univerze kot "znanstveno-raziskovalne institucije s celovito ponudbo" prinaša dva dolgoročna učinka: prenos težišča na znanstveno-raziskovalno dejavnost **zmanjšuje pomen izobraževalne dejavnosti ter izključuje izvajanje umetniške.** Akademije zaradi narave svojega dela ne morejo biti naravnane "znanstveno-raziskovalno", njihova umetniška raziskovalnost pa sistemsko ni prepoznana. Formulaciji (oNPVŠ, str. 12) "tretja študijska stopnja bo ostala enotna, torej znanstveno raziskovalna" je treba dodati **"in umetniško raziskovalna"**, saj je poseben interes akademij po umetniškem doktoratu.

8. Osnutek uvaja destimulativni sistem plačila za pedagoško delo, (3. ukrep).

- *"Habilitacije oziroma nazive bomo ločili od zaposlitve oziroma delovnega mesta, visokošolske institucije pa se bodo lahko same odločale, na katero delovno mesto bodo zaposlili habilitiranega profesorja. Kategorije delovnih mest bodo: asistenti, docenti, izredni in redni profesorji."* (oNPVŠ, str. 13)
- *"Po opravljeni habilitaciji bo lahko univerza sama odločala, na katero delovno mesto bo zaposlila posameznika (torej mesto docenta, izrednega ali rednega profesorja), po presoji njegovih dosežkov in kompetenc."* (oNPVŠ, str. 14)

Načelno se strinjamo (oNPVŠ, str. 9) in **podpiramo prizadevanje**, da mora visokošolski prostor biti bolj odprt in fleksibilen za strokovnjake. Cilj napovedanega ukrepa pa je tudi nižanje stroškov dela, ob tem pa se odpira vrsta dilem: po kakšnih kriterijih določiti

delovna mesta kot docentska, izredna profesorska in redna profesorska? Bo učitelj na delovnem mestu docenta **motiviran** za izpolnjevanje zahtevnejših habilitacijskih kriterijev? Kakšen **smisel** bo imelo napredovanje v nazivu, če bo za plačilo dela ključna kategorija delovnega mesta, ki ni odvisna od kvalitete izvajalca? Predvsem pa bo uvajanje takšnega sistema konfliktno in bo povzročilo demotiviranost in **krhanje odnosov** v akademskem okolju.

9. Osnutek izenačuje trajanje bolonjskih programov, ne da bi upošteval strokovne protiargumente, (10. ukrep).

- *"Dolžino trajanja študijskih programov bomo zaradi večje integriranosti in transparentnosti sistema preoblikovali tako, da bo v polni obliki trajala 3 leta na prvi stopnji in 2 leti na drugi stopnji. Tretja stopnja bo trajala od 3 do 4 leta glede na akademsko in kakovostno presojo univerz pri oblikovanju doktorskih študijskih programov."* (oNPVŠ, str. 18)
- *"Enovit magistrski študij bo mogoče izvajati samo na področju EU reguliranih poklicev. Enotna struktura bo omogočala lažje prehode in večjo transparentnost posameznih kvalifikacij."* (oNPVŠ, str. 20)

Zahteva, da sme prva bolonjska stopnja trajati le tri leta, pomeni **poseg v avtonomijo** umetniških disciplin in **znižuje kvaliteto študija** tam, kjer obstajajo utemeljeni strokovni razlogi za daljši študij na prvi stopnji (ne gre samo za pridobivanje znanj, temveč za proces umetniškega zorenja).

10. Osnutek ne predvideva možnosti tretjestopenjskega študija umetnosti.

Tretjestopenjski študij na umetniških področjih po veljavnem Zakonu o visokem šolstvu ni mogoč in ga tudi oNPVŠ ne predvideva. S tem je razvoju slovenske umetnosti povzročena **velika škoda**, zato bi NPVŠ nujno moral omogočiti tretjestopenjski študij umetnosti, in sicer tako doktorskega in kot tudi umetniško specializacijo.

11. Osnutek ne predvideva možnosti za povečano financiranje umetniške dejavnosti.

- *"Ob ohranitvi sofinanciranja znanstveno-raziskovalnega dela na javnih univerzah iz zasebnih virov, t.j. gospodarstva, bomo povečali sredstva iz javnih virov."* (oNPVŠ, str. 22)
- *"Del proračunskih raziskovalnih sredstev bomo prenesli v »lump sum« financiranje znanstveno-raziskovalnega dela univerz. Na ta način bomo zagotovili stabilnost financiranja enega ključnih poslanstev univerz in okrepili njihovo avtonomijo tudi na tem področju."* (oNPVŠ, str. 23)

Ključni del študija na umetniških akademijah je **umetniško delo**. Študenta sooča z zahtevami izbrane umetniške smeri in ga pripravlja na vstop v poklic. Potrebo po umetniškem delu pedagogov in študentov določa statut naše univerze: *"Umetniško delo je temelj za kvalitetno izvajanje pedagoškega dela na umetniških akademijah univerze in je z njim neločljivo povezano."* (Statut Univerze v Ljubljani, čl. 204/1).

Ker se akademije nenehno soočajo s **podfinanciranjem**, zlasti pri zagotavljanju pogojev za izvedbo umetniškega dela, je **nerazumljivo**, da osnutek z napovedjo večanja sredstev za znanstveno-raziskovalno delo **ne obeta povečanja tudi za umetniško delo**.

Poudarjamo, da **ukinitev izrednega študija na umetniških področjih zahteva dodatno financiranje**, saj gre za individualen pristop. V primeru ukinitve izrednega študija se bo denimo vpis na Akademijo za glasbo zmanjšal za približno 15% oziroma bo ta potrebovala za približno 15% dodatnih sredstev. Podobno bo veljalo za ALUO.

Financiranje naj bi po oNPVŠ urejela nova Uredba, ki bo veljala od leta 2011. Uredba še ni bila predstavljena in na podlagi dosedanjih izkušenj dvomimo v njeno učinkovitost pri financiranju umetniške dejavnosti. **Izobraževanje za umetniške poklice je zaradi individualnega pristopa nujno potrebno izvzeti iz dosedanjega načina financiranja**, ki

sloni predvsem na številu študentov. Namesto kvantitete naj bo ključno merilo kakovost in učinkovitost študija. Nenazadnje je tudi na srednji stopnji pouk glasbe izvzet iz siceršnjega načina financiranja, saj drugače sploh ne bi bil izvedljiv.

Prav tako je na umetniških področjih zaradi individualnega načina študija nujno potrebno zagotoviti dodatnih 20% finančnih sredstev za izvedbo 5. leta bolonjskega rednega študija, drugače se bo vsaj na Akademiji za glasbo moral za 20% zmanjšati vpis, saj je cena študija neposredno odvisna od števila študentov in ne od števila predmetov.

12. Osnutek ne predvideva zagotavljanja pogojev za vrhunski umetniški razvoj in ustrezne evalvacije kakovosti izvajanja umetniške dejavnosti.

- *"Slovenski visokošolski prostor mora biti kakovosten in omogočati vrhunski znanstvenoraziskovalni razvoj."* (oNPVŠ, str. 28)
- *"Pri vrednotenju raziskovalne dejavnosti in kapacitete visokega šolstva ter visokošolskih institucij bo (op.: Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu, NAKVIS) sodelovala zlasti z Javno agencijo za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS) ter smiselno uporabila informacije in rezultate analiz, ki jih le ta lahko nudi."* (oNPVŠ, str. 28)

Osnutek ne vključuje zahteve, da mora slovenski visokošolski prostor omogočati tudi vrhunski umetniški razvoj.

Pri vrednotenju umetniške dejavnosti in visokošolskih institucij, ki jih izvajajo, osnutek ne predvideva sodelovanja NAKVIS z ustreznimi ustanovami s področja umetnosti.

13. Osnutek ne predvideva povečanja kadrovske kapacitete na umetniških področjih (24. ukrep).

- *"Preko Inovativne stipendijske sheme za financiranje doktorskega študija bo 200 kandidatov pridobilo status, v katerem bodo imeli zagotovljeno kritje šolnin in življenjskih stroškov ter se bodo tako lahko neobremenjeno vključili v pedagoški proces."* (oNPVŠ, str. 33)

Osnutek ne predvideva primerljivega sistema, ki bi omogočal vključevanje mladih umetnikov v pedagoški proces.

14. Osnutek ne predvideva razvoja umetniške infrastrukture (25. ukrep).

- *"MVZT bo v 2010 objavilo nacionalni Načrt razvoja raziskovalne infrastrukture, v katerem bo opredelilo prioritete področja razvoja raziskovalne infrastrukture. Na teh področjih bodo vložena dodatna sredstva za izboljšanje opremljenosti institucij in doseganje kritične mase na tem področju."* (oNPVŠ, str. 33, 34)

Kljub nezadostnim tehničnim in prostorskim pogojem, v katerih umetniške akademije izvajajo svojo dejavnost, osnutek ob razvoju raziskovalne in pedagoške infrastrukture ne predvideva primerljivega sistema, ki bi omogočal razvoj umetniške infrastrukture.

15. Osnutek ne predvideva dodatnih sredstev za internacionalizacijo umetniške dejavnosti.

- *"Odstotek sredstev za raziskovalno dejavnost iz mednarodnih fondov bo do leta 2020 podvojen."* (oNPVŠ, str. 35)

Možnost dodatnega financiranja umetniške dejavnosti v mednarodnem kontekstu je v osnutku v celoti prezrta.

16. Osnutek spodbuja poučevanje v tujih jezikih na škodo slovenskega jezika.

- *"Poučevanje se bo lahko izvajalo tudi v tujih jezikih, odločitev o tem bo prepuščena visokošolskim institucijam."* (oNPVŠ, str. 35)
- *"poučevanje in raziskovanje v visokem šolstvu bo potekalo v sodelovanju s tujimi institucijami, visokošolskimi učitelji in raziskovalci ter ob prisotnosti tujih študentov;"*

(oNPVŠ, str. 36)

- "število skupnih študijskih programov s tujimi visokošolskimi institucijami se bo bistveno povečalo;" (oNPVŠ, str. 36)
- "do konca desetletja bo vsaka slovenska visokošolska institucija oblikovala nabor študijskih programov, ki jih bo ponujala v tujih jezikih za tuje študente, pri tem se bodo prioritarno usmerile na podiplomske študijske programe;" (oNPVŠ, str. 36)
- "Do leta 2020 bo delež tujih študentov na slovenskih visokošolskih institucijah vsaj 10 %" (oNPVŠ, str. 37)

Izhodišča in cilji osnutka vodijo k **zmanjševanju pomena slovenskega jezika** in k njegovemu **izrivanju** iz visokošolskega prostora, ki se nujno začne **z onemogočanjem oblikovanja strokovne terminologije**. S tem spodbujajo neizbežen proces **siromašenja slovenskega jezika in izgubljanja njegove veljave** v celotnem družbenem kontekstu. Spodbujanje tujejezičnosti **ni uravnoteženo** s priznanjem in spoštovanjem dejstva, da imamo **Slovenci pravico do svojega jezika in svoje kulture** niti z ugotovitvijo, da je **jezik vsake umetnosti nujno tudi univerzalen**.

Pri tem je posebej zaskrbljujoča zahteva, da naj bi **vsaka** visokošolska institucija oblikovala **nabor študijskih programov**, ki jih bo ponujala **v tujih jezikih** in za tuje študente. Takšna zahteva je denimo v popolnem nasprotju s temeljnim poslanstvom Akademije za gledališče, radio, film in televizijo, ki - kot že sam naziv pove - goji kulturo živega slovenskega jezika. Izhajajoč iz misli Ludwiga Wittgensteina "Meje mojega jezika so meje mojega sveta" ugotavljamo, da **nacionalni program spodbuja krčenje in izginjanje našega sveta ter njegovo nadomeščanje z drugim, globalnim, neavtentičnim svetom**.

17. Osnutek ne predvideva mehanizmov za povečanje mednarodnega sodelovanja na umetniškem področju.

- "Trenutno je v Sloveniji 12 % raziskovalnih sredstev pridobljenih iz evropskih projektov. Povečati želimo mednarodno sodelovanje na raziskovalnem področju. V ta namen si bodo raziskovalne organizacije prizadevale doseči cilj podvojitve sredstev iz evropskih projektov oziroma podvojiti raziskovalno dejavnost, ki se izvaja v transnacionalnem okolju." (oNPVŠ, str. 41)

Osnutek ne predvideva vzpostavitve mehanizmov za povečanje mednarodnega sodelovanja na umetniškem področju, čeprav tu akademije dosegajo **izjemne uspehe** in čeprav bi jim dodatne finančne spodbude omogočile igrati še **bolj aktivno vlogo** v mednarodnem prostoru.

18. Osnutek predvideva povečevanje vključenosti generacije v terciarno izobraževanje, ki je na umetniškem področju neuresničljiva ali pa bo povzročila bistveno nižjo raven kakovosti študijskega procesa in diplomantov.

- "V letu 2020 bo vključenost generacije v terciarno izobraževanje od 19 do 24 let 75 %" (oNPVŠ, str. 44)

Če želimo zahtevo o 75% vključenosti generacije v terciarno izobraževanje udejanjiti s sorazmernim povečanjem študentov na umetniškem področju, se znajdemo pred vprašanjem, kakšen delež generacije je v resnici nadarjen za umetniško delo in kakšne bodo dolgoročne posledice vključevanja manj nadarjenih v umetniške študije. Ob neizogibnem nižanju standardov študijskega dela bo narastlo število diplomantov, ki zaradi manjših kompetitivnih prednosti ne bodo mogli uspeli v poklicu, za katerega so sicer pridobili ustrezno formalno izobrazbo.

19. Osnutek izključuje institucije kulturne sfere iz priprave nacionalnih priorit.

- "Do leta 2012 bo Vlada RS v sodelovanju Ekonomsko socialnim svetom Vlade RS, Svetom RS za visoko šolstvo ter Svetom za znanost in tehnologijo RS pripravila področja nacionalnih priorit." (oNPVŠ, str. 48)

Nacionalni svet za kulturo in druge ustanove umetnostne in kulturne sfere so **izključene** iz

priprave nacionalnih prioritet, s čimer je **onemogočen sistemski pretok informacij** in udeležanje legitimnih interesov umetniških disciplin na visokošolskem področju.

20. Osnutek ne prepoznava povezanosti visokošolskega in kulturnega prostora ter izključuje Nacionalni program za kulturo iz visokošolske sfere.

- "Zaradi nerazdružljive povezanosti visokošolskega in raziskovalno razvojnega prostora, bomo zagotovili skupno spremljanje obeh programskih dokumentov iz področja visokega šolstva ter raziskovalne in inovativne dejavnosti." (oNPVŠ, str. 48)

Osnutek ne sledi Nacionalnemu programu za kulturo in v njem že **prepoznane povezanosti med visokošolsko in kulturno sfero**: "Nacionalna kulturna politika bo izhajala iz ugotovitve, da sta kulturna in izobraževalna sfera povezani, da se vzajemno utemeljujeta in dopolnjujeta. Zato bo spodbujala povezovanje in prepletanje izobraževalnih in kulturnih vsebin na vseh stopnjah izobraževalnega procesa." (iz Resolucije o nacionalnem programu za kulturo 2008 – 2011)

21. Osnutek izključuje institucije kulturne sfere iz spremljanja uresničevanja NPVŠ.

- "Neodvisna skupina ekspertov bo skupno spremljala doseganje postavljenih ciljev in učinkov ter izvajanje ukrepov. Letno bo podajala poročilo Svetu RS za visoko šolstvo in Svetu za znanost in tehnologijo RS. Po skupni obravnavi bosta sveta poročala Vladi RS o izvajanju programov ter podala predloge dopolnitev oziroma ukrepov za učinkovitejšo izvedbo obeh dokumentov.

Nacionalni svet za kulturo, umetnostne in druge ustanove kulturne sfere so **izključene iz spremljanja uresničevanja NPVŠ**. To preprečuje povratni odziv kulturne sfere, ki bi omogočal sprejem dopolnitev in ukrepov za učinkovitejšo izvedbo NPVŠ na področju umetniške dejavnosti.

Akademija za glasbo

dekan

red. prof. Andrej Grafenauer

Akademija za gledališče,
radio, film in televizijo

dekan

red. prof. Aleš Valič

Akademija za likovno
umetnost in oblikovanje

dekan

izr. prof. Bojan Gorenc

